

ховського району міліцейська опергрупа засікла гурт людей і техніки. Придивившись до того, що вони роблять, стражі порядку не повірили власним очам: невідомі прибульці за допомогою лебідки й підйомного крана видирали з «тіла» зрошувального каналу бетонні плити і склали їх на вантажівку. Ні одного папірця, що підтверджує законність такого господарського вандалізму, водій і парочка вантажників надати не змогли. Хоча з першого погляду було ясно, що ідея розорити канал спала на думку комусь іншому, а вони — «руйнівники за наймом». Зрозуміла річ: плити можна перепродати під огорожу для чийогось котеджу або міні-пансіонату на Чорноморському березі по сусідству, заплативши виконавцям акту вандалізму кілька сотень гривень. Ще одну групу, що розламала залізобетонне облицювання зрошувального каналу, трохи пізніше взяли на місці злочину співробітники міліції Чаплинського району Херсонщини: двом жителям селища Чаплинки теж кортіло нажитися на збуті вкрадених плит.

Поля стають пустелею

Але ще раніше, ніж до каналу, розкрадачі добралися до трубопроводів, що подавали воду від каналів на колишні колгоспні поля. Їхне розгарбування також велося систематично, а про його масштаби можна судити за таким фактом: коли після зміни «помаранчевої» влади нове керівництво міліції і Херсонської об-

лдержадміністрації розпорядилося притримати в місцевих портах партії підготовленого до експорту «брухту», там його виявилось аж 15 тисяч тонн — більш як на десять мільйонів гривень. І значна частина «непотрібного» країні металу саме й була безжалісно «викорчуваними» з полів трубами.

Тепер нова влада, звичайно, похопилася. Новий голова Херсонської облдержадміністрації, професійний аграрій Микола Костяк привселюдно заявляє: «Не дозволю викопати ні однієї металеві труби, якщо поруч із нею перед викопуванням не покладуть на заміну пластиків».

Але що вже тепер казати: справу зроблено і смертний вирок сотням тисяч гектарів учора ще родючих угідь уже підписано.

— Із 480 тисяч гектарів зрошуваних земель у нашій області системи штучного поливу збереглися від сили на 230 тисячах гектарів. Це означає, що врожаї на позбавлених такого «підживлення» угіддях місяцями знизяться наполовину — і це в кращому разі. А в гіршому вони й зовсім приречені стати марними, — журиться автор вузькогосподарського підручника із зрошувального землеробства, професор Херсонського державного аграрного університету Віктор Ушкаренко. — У разі відмови від зрошення в землі починають накопичуватися мінеральні солі. Ця «лінза» пере-

риває доступ коріння рослин до ґрунтових вод, і за кілька років рілля перетворюється на солончак, на якому нічого корисного вирости не може. А щоб повернути землі родючість, потім доведеться попрацювати не менш як п'ять років — вносити гіпс і гній як органічне добриво, сіяти люцерну. У кожен гектар для його реанімації потрібно буде вкласти від 1200 до 1500 доларів, і це ще не межа. А звідки в наших зубожілих селян такі гроші?

Злочин без покарання

Херсонські аграрії вважають, що поштовх до знищення національного надбання регіону і країни дала сама влада, не потурбувавшись про те, щоб виписати йому «охоронний виток». Насамперед відповідальність за замах на нього

абсолютно не конкретизована: для суду все одно, вкрав злочинець трубу зі складу чи розорив систему зрошення, залишивши без шматка хліба ціле сіло, — у Кримінальному кодексі різницю не виписано. Те само і з виручкою лісо-збитку оцінюється насамперед діаметр стовбура і порода дерева, а не те, де саме браконьєр його зрубав. Хоча, погодьтеся, є різниця, що ти перетворюєш у дармові дрова — стовбур із глибини лісової хащі чи насадження, що захищають ціле поле. Ось і результат: ще жоден браконьєр на Херсонщині за незаконну порубку лісо-збитку або руйнування зрошувальних систем яких-завгодно масштабів не потрапив до колонії. А виписані їм за вироком суду штрафи частенько так і залишаються неоплаченими: державним виконавцям просто нема чо-

взяти із тих, хто «проштрафився». До того ж попадаються здебільшого «виконавці» — прямі замовники злочинів просто «прикриваються» коруптивними «господарями». Так «символічна» відповідальність трансформується в безкарність і стає стимулом для продовження безсоромного грабунку народного надбання.

У принципі, зміни в той-таки Кримінальний кодекс внести не так вже й складно: була б добра воля і бажання парламенту. Але заковика в тому, що представників Херсонщини у Верховній Раді — раз, два та й край, а для прийняття таких рішень потрібне потужне лобі, яким бідний регіон ніколи похвалитися не міг.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсонська область.
На знімках: знищення системи зрошування та його наслідки.
Фото автора.

Хмельниччани візьмуть приклад із «нібулонівців»

У філіях потужної української сільськогосподарської компанії «НІБУЛОН» на Хмельниччині жнивуть цілодобово.

сятиліття. Тож це перший урожай, — розповідає Сергій Богачик, керівник підрозділу в селі Привороття Кам'янець-Подільського району. Голова Хмельницької облдержадміністрації Василь Ядуха

вперше завітав до філії, щоб на власні очі побачити, як справляється тут відомий в Україні інвестор, котрого всюди навперейбіть намагаються залучити до себе. А господарює він на сови-висті, за паї розраховується вчасно і платить не менш як чотири відсотки, намагається створити максимум робочих місць, відроджує тваринництво, дбає про соціальну сферу.

Компанія прийшла на південь Хмельницької області 2007 року. Нині «НІБУЛОН» у Кам'янець-Подільському районі обробляє близько 10 тисяч гектарів землі.

Василь Ядуха особливо поставив у приклад культуру виробництва в компанії «НІБУЛОН» та роботу щодо раціонального використання землі: «Навіть якщо земля обробляється, але неякісно, вона має бути вилучена і передана тим, хто любить її, вмійте і робіть усе для того, щоб вона не втратила природної родючості. Ці поля, де ми сьогодні перебуваємо, — один із прикладів вдалого господарювання. Тут працюють на перспективу».

— Щоб раціонально використати нову сучасну техніку, — каже заступник генерального директора товариства Олександр Гайдай, — наша компанія щороку починає збирання врожаю з півдня України й поступово переганяє комбайни на північ. Ось вони вже в нас. Цьогорічні жнива в «НІБУЛОНА» ювілейні, компанія — ровесник нашої незалежної України. 24 серпня буде для нас подвійним святом. Потрійним, бо в серпні ще й традиційні обжинки.

Сучасний елеватор «НІБУЛОНА» в селі Кам'янка розрахований на 66 тисяч тонн зерна.

«Торік працювали методом перевалки і «пропустили» 94 тисячі тонн, — каже директор філії «Смотрич» Антон Пержинський. — Якби не бракувало вагонів-зерновозів, могли б і більше. Приймали збіжжя з кількох навколишніх областей і нині так робитимемо».

Перший пішов ріпак. За добу приймають сім тисяч тонн, відвантажують три з половиною.

За словами Василя Ядухи, елеватор підприємства «НІБУЛОН» є базовим для Кам'янець-Подільського району.

— Треба, як це бачимо в «НІБУЛОНІ», — зауважив Василь Ядуха, — цілодобово збирати хліб. Очікуємо в області вал — два мільйони тонн зерна. Як і запланували. Важливо не згубити його, як то кажуть, на корені.

Такому інвестору, як компанія «НІБУЛОН», влада краю готова сприяти в усьому. Навіть постояти за отримання нею зернових квот на експорт, з якими «НІБУЛОН» цьогоріч обійшли в Києві.

Усіх, хто працює для людей, готові підтримувати.

Віра ШПИЛЬОВА.
Фото автора.

Василь Ядуха (ліворуч) та директор елеватора Антон Пержинський.

ЕКОЛОГІЯ

Під Говерлою — й хатина почесного екотуриста, й новий інформаційний центр

Серед багатьох унікальних природних цінностей Карпатського біосферного заповідника, які мають світове значення, і найвища вершина України — гора Говерла. Її щорічно підкорюють десятки тисяч туристів, у тому числі багато іноземців. Для їхніх потреб адміністрація біосферного заповідника здійснює необхідні роботи з рекреаційного благоустрою території, облаштування туристичних маршрутів та місць відпочинку.

Тут, зокрема, в останні роки споруджено декілька високогірних екопунктів, де крім необхідної інформації, можна знайти притулок у негодю. А 7 липня, коли святкують День працівників природно-заповідної справи України, за участю керівників місцевих органів влади, делегації природоохо-

ронців із Німеччини, Австрії та Словаччини на сідловині під Говерлою урочисто відкрито інформаційно-туристичний центр «Високогір'я Карпат» (на знімку).

У двоповерховій новобудові розміщено художньо оформлені експозиції, які розкривають багато матеріалів про гори Європи і Карпати зокрема, природні і культурні цінності Чорногор та правила їх охорони, історію розвитку туризму у гучульському регіоні, описуються туристичні маршрути у високогір'ї, особливості подорожування у горах та безпеки, які тут можуть зустрічатись, подається багато інших корисних порад мандрівникам тощо. Крім того, інформаційно-туристичний центр надає послуги з проживання у будиночках, розміщення наметів та приготування їжі і т. д. А тим, хто успішно підкорив Говерлу, вручається диплом «Почесного екотуриста».

Відкриття інформаційно-туристичного центру у високогір'ї Карпат — лише один із кроків для реалізації завдань, визначених в указах Президента України «Про впорядкування гори Говерла та встановлення пам'ятного знака на її вершині» (2008 р.) та «Про додаткові заходи щодо розвитку природно-заповідної справи в Україні» (2009 р.). А для того, щоб перетворити Говерлу, як і все високогір'я Українських Карпат, на справжню цивілізовану туристичну мекку, потрібно ще багато попрацювати. І насамперед, як передбачено у зазначених президентських указах, забезпечити за рахунок держави реконструкцію і капітальний ремонт під'їзних та гірських автомобільних доріг, зокрема через села Богдан та Лазичину. Треба подбати про розробку з урахуванням збереження унікальних природних комплексів високогір'я схеми генерального планування та розвитку цієї території, обмежити тут суцільні вирубки лісів, розв'язати проблему транспортного сполучення для туристів, зокрема, відкрити рух пасажирського потягу за маршрутом Київ—Рахів...

Федір ГАМОР,
директор Карпатського біосферного заповідника, заслужений природоохоронець України.

Рахів Закарпатської області.
Фото надано заповідником.